

Οὐ ὄνειρεύθη τὴν θυγατέρα του, ἥτις τῷ ἀπεκάλυψε τὸ ὄνομα τοῦ δολοφόνου καὶ διηγήθη, ὅτι ὁ Τσοῦ ἦτο ἀθῶος.

— Ἐάν ἡ γυναῖκα του φέρι τὴν κεφαλὴν μου, εἶπε, τοῦτο συμβαίνει διότι τὸ ἠθέλησεν ὁ θεός.

Ἡ κυρία Οὐ εἶδε τὸ αὐτὸ ὄνειρον. Ἐκονοποίησαν τὸ ὄνομα τοῦ δολοφόνου εἰς τὰς ἀρχάς, αἵτινες κατάρθωσαν νὰ τὸν ἀνακαλύψωσι καὶ τιμωρήσωσι κατ' ἄξιαν.

Τότε ἐζήτησε παρὰ τοῦ Τσοῦ νὰ τῷ παρουσιάσῃ τὴν γυναῖκα του, ὅπως τὴν ἀναγνωρίσῃ ὡς ἰδίαν του θυγατέρα. Ἐπὶ πλέον, ἐζήτησε τὴν ἄλλην κεφαλὴν, διὰ νὰ τὴν ἐνταφιάσῃ μετὰ τοῦ σώματος τῆς δεσποινίδος Οὐ.

Τριακοντα ἔτη παρῆλθον ἔκτοτε ἐν ἀμιγεῖ εὐτυχίᾳ, ὅτε ὁ Λούκ ἀνήγγειλεν αἰφνιδίως μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Τσοῦ, ὅτι ἐμελλε ν' ἀποθάνῃ μετὰ πέντε ἡμέρας. Ἀπαντῶν εἰς αἰτήσιν ἀναβολῆς, εἶπεν ὅτι αὐτὸ ἦτο τὸ πεπρωμένον, ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἡδύνατο ν' ἀναβληθῇ, καὶ ὅτι ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος δὲν εἶχον καμμίαν διαφορὰν διὰ τοὺς φιλοσόφους.

Ὁ λόγιος ἀπέθανε, πράγματι, τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν.

Τὴν ἐπαύριον ἡ κυρία Τσοῦ, ἐν τῷ μέσῳ τῶν θρήνων αὐτῆς, εἶδεν ἐπιστρέφοντα τὸν σύζυγόν της, ὅστις τῇ εἶπε :

— Καίτοι ἐπανελθόντα, δὲν δύνασαι νὰ μὲ θεωρήσῃς ὡς ζῶντα. Ἐσκέφθην τὴν χήραν μου καὶ τὸ ὄρφανόν μου καὶ διὰ τοῦτο ἐπανῆλθον.

Ἡ κυρία Τσοῦ τὸν ἠρώτησε, διατί δὲν ἡδύνατο ν' ἀναστῇθῃ.

— Τοῦτο δὲν θὰ ἤξιζε τὸν κόπον, ἀφοῦ εἰμαι ἀπαράλλακτα ὡς ἐάν εἶζω! ἐπὶ πλέον, δὲν θέλω νὰ παρακούσω εἰς τὰς ἐπιταγὰς τῆς Προνοίας. Χάρις εἰς τὴν σύστασιν τοῦ φίλου μου Λούκ, κατέχω ἐν τῷ ἄλλῳ κόσμῳ ἐπάγγελμα λίαν ἐπικερδές, τὸ τοῦ γραμματέως τοῦ Ἀρχόντος τοῦ Ἄδου. Ἐτοίμασέ μες φαγητόν, διότι προσεκάλεσα τὸν Θεὸν νὰ συγχευματίσῃ μετ' ἐμοῦ.

Ἐκτοτε ἀνένειψε συχνὰ τὰς ἐπισκέψεις αὐτοῦ, ἡσχολήθη εἰς ὑποθέσεις τῆς οἰκογενείας, ἔδωκε μάλιστα καὶ μαθήματα εἰς τὰ δυστυχῆ παιδιὰ του, ὅτινα δὲν ἐνόουν ὅτι δὲν εἶχον πλέον πατέρα.

Ἡ τοιαύτη κατάστασις τῶν πραγμάτων διήρκει σεν ἐπὶ μίαν δεκαετίαν.

Μίαν ἐσπέραν ἀπεχαιρέτισε θλιβερῶς τὴν γυναῖκά του, ἣν ἦτο ἡναγκασμένος νὰ καταλίπῃ, ὅπως μεταβῇ καὶ ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν νέαν θέσιν του, διότι εἶχε διορισθῇ Θεός τοῦ Ταῖ-Χοῦ, ὅθεν δὲν θὰ ἡδύνατο πλέον νὰ ἐπιστρέψῃ. Παρήγγειλεν εἰς τὸν υἱόν του νὰ φέρηται καλῶς, ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὰς ἀγαθὰς παραδόσεις τῆς οἰκογενείας, καὶ ὑπεσχέθη νὰ τὸν ἐπανιδρῇ ἐντὸς δέκα ἐτῶν. Κατόπιν ἐγένετο ἄφαντος.

Ἐν ἡλικίᾳ εἰκοσι πέντε ἐτῶν, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, διορισθεὶς διοικητής, ἀπεστάλη παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος νὰ προσφέρῃ θυσίας εἰς τὸν Θεὸν τοῦ δυτικοῦ ὅρου. Κατὰ τὴν διόδον του συνήντησε πομπήν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἀνεγνώρισεν τὴν πατέρα του. Οὕτως τῷ εἶπε :

— Ἡδυνήθης νὰ διατηρήσῃς τὴν ἀγαθὴν ἡμῶν ὑπόληψιν. Δὲν θὰ ἔχω εἰς τὸ ἐξῆς καμμίαν λύπην.

Καὶ ταῦτο χρόνως, τῷ ἔδωκε ρομφαίαν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦσαν κεχαραγμένα τὰ ἐπόμενα παραγγέλματα :

«Τὸ θάρρος πρέπει νὰ εἶνε μέγα, ἡ προσοχὴ λεπτομερεστάτη, οἱ τρόποι εὐπροσήγοροι καὶ ὁ χαρακτήρ ἐδραῖος.»

ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΤΣΕΓΚ - ΚΙ - ΤΟΓΚ

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ)

Η ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΜΑΜΜΗΣ

(Πρωτότυπον διήγημα)

Αὐγὴν τιὰ, πρὸ τεσσαρακονταετίας, ὅτε εὐρισκόμην εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἦλθε παρ' ἐμοῦ ἡ νέα τότε Ζαχαρένισ, ὅπως μὲ συμβουλευθῇ περὶ ὑποθέσεως, εἰς ἣν ἀποδίδουσι συνήθως ἰδιαίτεραν σπουδαιότητα καὶ ποιοῦσιν ἐπ' αὐτῆς μακρὰς σκέψεις καὶ συλλογισμούς, καὶ οὐδὲν κωλύοντας τοῦ νὰ ἐκτελήται αὕτη ὅσον οἶον τε βλακωδέστερον καὶ ἀνοητότερον, ἐὰν θελήσωμεν νὰ κρίνωμεν ἐκ τῶν συνήθων ἀποτελεσμάτων.

Ἦρχετο νὰ μὲ συμβουλευθῇ περὶ συνοικεσίου, ὅπερ τῇ προτείνον καὶ τὸ ὁποῖον ἐκείνη, βεβρυθεῖσα τὴν παιάν της, ἐσκέπτετο νὰ παραδεχθῇ.

— Ἀκουσε, κοκόνα μου, μοὶ εἶπεν· ἐγὼ, ξέρεις, εἰμαι φτωχὸ κορίτσι, δευλεύω καὶ ζῶ, μὴτε προῖκα ἔχω, μὴτε τίτιλα· ποῖος θὰ μὲ πάρῃ; κι' ἔτσι νὰ μένω πάλι, τί θὰ γίνω σὰν ἄρρωστήσω καμμίαν φορὰ; ποῖος θὰ μὲ κυττάξῃ; Ἐ, καὶ νὰ τὰ λέμε, δὲν εἰμαι καὶ μικρὴ, καὶ ντεῦω σὶα τράντα. Τώρα ποῦ μὲ ζητᾷ ἓνας πλούσιος, ὡμορφὸ παλικάρι, μο-αχοῦίδες, καὶ μικρὸς, μμάτια μου, μόλις εἴκοσι χρονῶ· ὅλοι μοῦ λέν νὰν τὸν πάρω, ἐσύ τί μοῦ λές;

— Λέγω, ὅτι ἔπρεπε τώρα νὰ σὲ ἐβλεπα νύμφην· τόσον καλὸν γάμον σὲ προτείνουν, καὶ ἀκόμη τὸ συλλογίζεσαι;

— Ἀμπα, δὲν γίνεμαι γὼ νύφη χωρὶς νὰ ρωτήξω ἐλόγου σου, ἀπήντησε φιλοφρόνως. Ὑστερα, ξέρεις, εἶνε κι' ἓνα πρᾶγμα· νὰ, μὲ λένε πῶς εἶνε πολὺ καλὸς, μὰ πάλι ἐγὼ τὸ συλλογιῶμαι, ἂν καὶ δὲν εἶνε τίποτε.

Δὲν ἀνέμενα μετὰ τοὺς τότες ἐπαίνους, ν' ἀκούσω καὶ δυσάρεστα, διὸ ἠρώτησα μετ' ἀπορίας.

— Ἀχ, δὲ ξέρεις κυρά μου, σὲ μᾶς ταῖς φτωχαῖς δὲν ἔρχεται ποιεῖ καλὸ ποῦ νὰ μὴν ἔχῃ καὶ τὸ κακό του, γιὰ νὰ μὴ μπορούμε νὰ τὸ εἰκονομίσουμε· ἀπεκρίθη ἀποφθεγματικῶς ἡ ταλαίπωρος κόρη. Ὅλα του καλὰ καὶ ἄξια, ἀγαθὰ καὶ δὲν τὸν γ'ωρίζω· μὰ καὶ ὡς μοῦ τὰ λένε, εἶνα μό ο μὲ τρομάζει, ποῦ κάθεται σὶδ χωριδ... ἄχ πῶς νὰ τὸ πῶ! σ'εἰς Λύρες· καλὸ, εἶνε κασιβελος, γύφτος, ψυχίτσα μου, τί νὰ τὸν κάνω! Χριστιανὸς εἶνε καὶ αὐτός, τί ἔχει νὰ κάνῃ θὰ μ'εῖ πῆς, μὰ ξέρω γὼ τί ἄθροποι εἶνε οἱ ἄτσιγγανοί, τί πράξενοι, τί χωργιάτες; ναι, εἶμαι ἡσυχη σὶδ χωριδ, χωρὶς νὰ τρέμω πῶς θὰ βγάλω αὐριστὸ τὸ ψωμί μου, τί τὴν θέλω γὼ τὴν πόλι, φτωχὴ γυναῖκα· γιὰ νὰ ὑποξέρω; ἤρθε φαίνεται καὶ μένα ἡ μέρα μου νὰ γαλάσω. Κι' ὕστερη, αὐτοὶ οἱ κασιβελοὶ δὲν μοιάζουν μὲ τοὺς ἄλλους, ἄ μ'πᾶ αὐτοὶ εἶνε ἀνθρώποι καὶ ἀγαποῦνε τὴν πολιτικὴν, καὶ γὰρ αὐτὸ ἴσα ἴσα ζητοῦνε νὰ πάρουν

καὶ πολιτίσα νύφη; Ἐὰ μὲ θαυμάζῃς νυνε μάνοιχτό τὸ στόμα, καὶ θὰ τοὺς ἔχω δὲ σὰ δούλους, τέτοιους χοντρανθρώπους. Τί, καὶ σὰν εἶνε κατοβέλοι, τάχατες δὲν εἶνε καὶ αὐτοὶ ἀνθρώποι οἱ καὶ μᾶλλον;

Καὶ ἐξηκολούθει μετ' ἱερῆς ζεσεως ἀναπτύσσουσα νατηγορίαν τε καὶ ὑπεράσπισιν, καὶ καταλιπούσα με οὕτως εἰς δυσχερῆ θέσιν ὡς πρὸς τὴν συμβουλὴν ἣν ὤρελλον νὰ τῇ δώσω.

Εἶνε ἀληθές, ὅτι ὅλα τὰ δυστὰ χήματα εἶνε ἐπίσης δυνήρᾳ, καὶ τὸ αὐτὸ παρέχουσι βῆρος ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ. Ἀλλ' ἡ πενία, ἡ πολυμέριμνος αὐτῇ δυστυχίᾳ, ἔχει τὴν ιδιότητά νὰ περιρρίπτῃ τὸ πνεῦμα ἐνείνου διὰ κατέχει, ὅστις, μὴ εὐρίσκων καιρὸν νὰ σκεφθῇ τί ἄλλο, ἐνεκα τῶν πλείστων πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ φροντίζων, καθίσταται δειλὸς καὶ ἀμφιρρέπων. Καὶ ἡ Ζαχαρένια, ὀρφανὴ ἐκ νεαρῆς ἡλικίας, ἀποβῶσα ἐκ τῆς βρεφείας πλὴν ἐλάχιστα τιμωμένῃς γυναικεῖς ἐργασίας τῆς, ὑπέφερε πλεῖον παντὶς ἄλλου ἐκ τοῦ περιδερῶν τοῦτου πάθους τῶν κοινοῦ, καὶ ἡλπίζον ἡ τλήμων, ἡλπίζον ὡς, τότε ἄλλοι σοφώτεροι αὐτῆς ἐλπίζουσι, νὰ εὐρωπὶ τὴν γαλήνην, ἀγνοοῦντες οἱ αὐτῇ οὐδαμῶς ἄλλα χεῖρ εὐρίσκειται, ἐὰν μὴ εὐπαρξῇ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν καρδίᾳ.

— Ἐγὼ, κόρη μου, τῇ εἶπον σὲ συμβουλεύω νὰ σκεφθῇς καλῶς καὶ νὰ μὴ μετανοήσῃς ἔπειτα. Μία μετὰβολὴ θὰ εἶνε πάντοτε καλλίτερά, θὰ ἔχῃς τοῦλάχιστον οἰκογένειαν καὶ ἀνθρώπους νὰ σὲ πονοῦν.

— Καὶ βέβαιως, κυρά μου, διέκρινεν, ἐγὼ τὰπεράσισα κι' αἱ γίνῃς οἱ γίνῃ; νὰ φύγῃς ἀπὸ τὸν τὸν νόμο ποῦ ποτὲ δὲν εἶδα μέρα. Ὅτ' αὐτὸν πάρω, καλὰ, μὰ ἔλα ποῦ δὲν ἔχω κινῆσαν μεγαλειότερο νὰ μὲ πᾶν καὶ μοναχὴ μου ἅλῃ, πῶς γίνεται; Νὰ λέω: «Νὰ μαι ἦρθα, ἐγὼ μαι ἡ νύφη;» πῶς νὰ κάνω; συμβούλεψέ τοῦ λόβου σου.

Ἡ δὲ κατενόουν, οἱ ἡ φιλόφρων Ζαχαρένια, προσήλθεν, οὐχὶ χάριν τῶν συμβουλῶν μου, ὡς ἡδύνατο παρὰ πᾶσι νὰ τύχῃ, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ μὲ παραλάβῃ ὡς συνοδὸν, κατὰ τὸ γαμήλιον ταξιδίον τῆς, γνωρίζουσα, ὅτι ἡ ἡγάπων.

— Μὰ πῶς; δὲν ἔχεις λοιπὸν κανένα συγγενῆ νὰ σὲ συνοδεύσῃ, κανένα ἐξ ἐκείνων ὅπου οἱ προέτειναν αὐτὸν τὸν γάμον;

— Ἀχ, φῶς μου, ἐκεῖνοι ποῦ μοῦ ἔδωκαν εἶνε ἐξ ἐνόμι ἀνθρώποι, ποῦ πῆσαν νὰ περάσουν τὸ καλοκαίρι σταῖς Λύτραις, καὶ ἄκουσαν πῶς θέλει αὐτὸς νὰ παντρευθῇ, νὰ πάρῃ μὴ πολιτίσα, καὶ εἶπαν δὲ πῶς ξέρουν ἕνα καλὸ κορίτσι, καὶ ὑποσχέθησαν νὰ μοῦ τὸ ποῦν. μ' αὐτοὶ θὰ ξαναπαίξῃ τ' ἄλλο καλοκαίρι. Καὶ ὅχι μόνον αὐτὸ, μὰ ἔλα διὰς πρὶν ἰδῶσαν καὶ αἶνα ἄλλο φτωχοκόριτσο καὶ σὰν δὲν προφτάσω μὴ ὥρα μ'προστά, θὰ πᾶν αὐτὴ καὶ θὰ μείνω πάλι στανερχιά. Ἐκείνη πάλι ἔχει μὴ φωλίτσα νὰ χώσῃ τὸ κεφάλι τῆς καὶ δὲν εἶνε σὰν ἐμένα πενιάρφανη.

— Ἀλλὰ μόνον πάλιν, ἔστω καὶ νὰ ἔχῃς ἕνα σύντροφον, πῶς γίνεται, χωρὶς κανένα γνώριμον εἰς τὸ μέσον;

— Καλὲ κατοβέλοι αὐτοὶ, ποῦ θὰ ξέρουνε τὸ τί πρέπει καὶ δὲν πρέπει; ὅτι κάνουμε μαῖς θὰ τοὺς φανῇ οὐρανοκατέβητο; δὲ μὲ μέλει γιγνύτο, μόνον νὰ εἶχα καμμιὰ ἡλικιωμένη, καμμιὰ καθὼς πρέπει νοικοκυρά νὰ μὲ συστήσῃ σὸ σπῆτι τοῦ γαμπροῦ, καὶ δὲ μὲμελλε γιὰ ἅλλα.

Ἡ Ζαχαρένια εἰργάζετο ἐκτελοῦσα συνήθως ὅλας τὰς βαρεῖας οἰκιακὰς ἐργασίας μου ὅσον δὲ ἀρῶς καὶ αὐτὴ πληρόνως τὸν δι' ἡμᾶς ἐργαζόμενον πτωχόν, εἰμεθα πάντοτε ὑπόχρεοι, ἐνόσω ἡμεῖς διάγομεν ἀργοὶ ἀνέτως βιοῦντες, καὶ ἐκεῖνοι πενόμενοι ἐργάζονται διὰ δύο, δι' ἡμᾶς δηλ. καὶ δι' αὐτοὺς. Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν νὰ χάσω

τὴν περίστασιν, καθ' ἣν ἡδύνατον νὰ τῇ φανῶ κατὰ τὴν χεῖρα μου. Ἀπεφάσισα νὰ τὴν συνοδεύσω.

— Δὲν εἶδον ποτὲ τὸ χωρίον αὐτὸ τῶν χριστιανῶν ἀθρογγῶν, θέλεις νὰ σὲ συνοδεύσω ἐγὼ; Ὅτ' μοὶ εἶνε μία εὐχάριστη νὰ γνωρίσω τὸ μέρος ὅπου θὰ ἐγκατασταθῇ.

Ἡ πτωχὴ κόρη ἐξεπρόβη εἰς βορυθώδεις εὐχαριστίας.

— Σ' εὐχαριστῶ κυρά μου, γιὰ τὴν ἀνέλπιστη χάριν ποῦ μοῦ κάνεις, ἔλαγιν, ἡσέρα γὰρ ποῦσαι πανόψυχη καὶ θὰ μὲ βοηθήσῃς, ἔχω καλλιτέρα νύμφη μὲ λόγου σου ποῦ ξέρει ἀπὸ κόσμον καὶ τὸ πῶς πρέπει νὰ φερτοῦμε. Ἀλλ' ἂν ἂν κάνουμε γρηγορὰ, σὲ παρακαλῶ, πρὶν προφτάσῃ ἡ ἡλὴ τὸ σαββάτο τ' ἀπομεσήμερο, νὰ πᾶμε νὰ περάσουμε τὰχατες ἐκεῖ τὴν νύμφη ξέρω καὶ κερδονάδες ποῦ θα μᾶ, δείξουνε τὸ δρόμο. Ἐγὼ τώρα θὰ πουλήσω τὸ στρώμα μου, καὶ δι' ἄλλο ἔχω, γιὰ νὰ κάνω ἕνα φόρεμα ποῦ δὲν ἔχω νὰ βάλω, γιὰ τὸ κυριακάτικόν μου θὰ τὸ φορέσω σὲ τὸ δρόμο, αὐτὸ ποῦ φορῶ δὲν φορεῖται πλὴν. Πρέπει νὰ ἔχω καὶ καὶ ποῦ θὰ πάω μὴ φορεσθῇ νὰ λῶ αὐτὸ ποῦ τὸν τέντερε τῆς, συχωρμένης τῆς νεέρας μου καὶ πληρόνως τῇ φάρμα.

— Τί ἀγάπη; τὸ φέρνεις ἐδῶ καὶ σ' ὀδηγῶ ἐγὼ πῶς νὰ τὸ ράψῃς, κρίνῃτε τὸν τέντερέ σου διὰ κάτ' ἐνδεχόμενον.

Ἀλλ' ἐκείνη, ὁ ἴσῃν φαίνεται ἔχουσα ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ραπτικήν μου ικανότητα:

— Ἀ μὲν, γιὰτὶ νὰ σὲ βάλω σὲ κόπο κοκόνου μου; εἶπε. Ἀς τὸ δώσω σ' ἡ φάρμα, ἕνα φόρεμα θὰ κάνω στὴ ζωὴ μου, αἱ γίνῃ καὶ καθὼς πρέπει, γιὰ θὰ μὲ χρειασθῇ πλὴν ὁ τέντερες τὸ σαββάτο λοιπὸν πᾶμε, καὶ γλυτῶνω καὶ τὸν τὸν τέντερε ποῦ μὲχου εἰς πινυμένη.

Καὶ μετὰ πολλὰ δείγματα τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ ἀρροισιότητος τῆς, ἀπῆλθεν ὅπως προετοίμασθ' ἄλλὰ μετὰ τινος στιγμῆς ἐπέστρεψε πάλιν, συγκεχυμένη καὶ κλαίονσα. Τί συνέβη; μήπως τὴν προέλαβεν ἡ ἄλλη;

— Τί νὰ κάνω τώρα Παναγία μου, μ' αὐτὸ ποῦ ἔκαθα! ἄχ... δὲ ξέρεις τί ἐπεθεῖ, δὲ ξέρεις, πῶς νὰ σὲ πῶ!... Πραχρῆμα δὲ ἀντιθέτως πρὸς τοὺς θρήνους τῆς, ἐξεπρόβη εἰς σπασμωδικὰς γέλωτας. Μετὰ μικροῦς θρήνους καὶ γέλωτας καὶ παρεκβάσεις αὐτῆς, κατ' ὠρθωσα τέλος νὰ ράθω, οἱ εἶχε συναντηθῇ καθ' ὅσον μετὰ τινος πιστωτοῦ τῆς, μεταπράξῃ, ὅστις χάσας τὴν ὑπομονὴν του, καθὼς ἐπὶ διέτιαν ἀναμένων νὰ πληρωθῇ, εἰς τὴν πρώην παρουσιασθεῖσαν εὐκαιρίαν ἤρπασεν, ἐν μέσῃ ὁδῷ, ἀπὸ τῶν ὧμων τῆς τὸ σάκιον τῆς ὀφειλέειδος του, μόλις διασωθείσης ὑπὸ τὴν στέγην μου.

— Τί μοι παραλαβὴν πῶπαθα, Χριστέ μου, μὲς τῇ μέσῃ τοῦ δρόμου! Καλὰ καὶ ἡμῶν καὶ ἡμῶν κοντὰ σὲ σπῆτι σου, κυρά μου! Κι' ἀναλογιζομένη τὸ κομικὸν τῆς σκηνῆς, ἐγέλα, ἀπαράλλακτα ὡς θὰ ἐπραττεν ἐὰν συνέβαινε τοῦτο εἰς ἄλλην, καὶ μετατρέπετο οὕτως εἰς κλαυθμούς, ἀναμνηστικὴν δὲ αὐτῇ ἦτο ἡ παθοῦσα Ἀχ! νὰ πῶ χεῖρα τὴν τύχη μου, νενέκα μου! ποῦ θὰ βρῶ τώρα σάκι γιὰ νάβγω, ποῦ ἔχω τόσας δουλειὰς! πῶς νὰ γίνω;

Καὶ συνέσειγεν ἐν ἀπελπισμῷ τὰς χεῖρας, μὴ δυναμένη νὰ ἐξέλθῃ ἀνευ τοῦ ἀπαραίτητου κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον σαλίου. Ὁ θεὸς, ἐν τούτοις, τῇ εἶχε δώσει πόδας, καὶ γῆν εὐρεῖαν ὅπως τρεχῇ ἐν ἀνέσει καὶ ὁμῶς, ἡ ἑλλειψὶς ἐνός τεμαχίου ἐλεεινοῦ ράκους, ἐνός περιττοῦ βάρους, ἴσχυεν ὅπως δεσμεύσῃ τὴν ἐλευθερίαν καὶ καταστρέψῃ τὸ μέλλον τῆς.

Τί θὰ ἔλεγον ἐὰν τὴν ἐδίδον ἀνευ σαλίου;

Τὴν καθυσόχασα, δωρήσασα αὐτῇ ἐν ἰδικόν μου, καὶ

τὴν ἐξαπέστειλα ἀποφασισμένην ἵνα μὴ μείνῃ πλέον εἰς Κωνσταντινουπόλιν μετὰ τὸ συμβῆναι τοῦτο.

— Τί θὰ κάνω σὲ τέτοιον κόσμον, ποῦ προτῆτερ' ἄκομα ἐπαλὰ τέτοιο μασκαραλλῆκι; Ὅχι τὸν περὶ, κ' ἄς εἶνα κ' Ἀταίγγανος.

Τὸ σάββατον, ἀφοῦ ἐπώλησε τὰ εὐτελῆ ἐπιπλὰ τῆς, καὶ παρεσκευάσθη ἐξωμολογηθεῖσα καὶ κοιωνήσασα, ἤλθε πρὸς με κοσμίως ἐνδεδυμένη, κομίζουσα τὴν νυμφικὴν τῆς ἐσθῆτα, ἣν μοὶ ἔδειξεν, ἀρκοῦντως πολυτελὴ ἀναλίστως τῆς θέσεώς; τῆς. Κατόπιν, συμπιύσασα αὐτῇ· εἰς εὐμετακόμιστον κομβόδεμα, τὸ ἔλαβεν ὑπὸ μάλην, καὶ ἀμφότεραι ἐκινήσαμε· ὑπὸ τῇ ὁδηγίᾳ συνοδῶς ἀνθρακῶν.

Οἷα ἀπλότης γαμηλίου πομπῆς!

Μὴ καὶ ἡ Ζαχαρέϊα, μὲ τὸ ταπεινὸν τῆς κομβόδεμα ὑπὸ τῇν μασχάλῃν, καὶ ὑπ' ἐμοῦ μόνῃς συνοδευομένη, δὲν ἐχώρει, ὑπὸ τῇν ὁδηγίᾳ τῶν περχῶν ἀνθρακῶν καὶ τῶν ὄνων των, πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν πρὸς δὲ καὶ τόσα ἄλλαι πολυφρονίαι, μιτὰ πομπῶν καὶ πατάγων, ἐξίσου νυμφία καὶ οὕτῃ εὐα; Τῇ ἀληθείᾳ, ἡ ὁ ἀξιοπρεπεστερά ἐν τῇ αὐτεξουσίᾳ καὶ τῇ συνειδήσει τῆς πράξεώς τῆς, βαδίζουσα ἄνευ τῶν κομικῶν τύπων καὶ ἐπιδείξεως, αἵτινες, γελοιοποιοῦσι τὴν σπουδαίοντα τῆς περιστάσεως. Ἀλλὰ δι' ἐκείνην, ἀγνοοῦσαν ἡ ἐκτιμήσῃ ἡν ἄξιον τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς, ἐφαίνετο ἐξευτελισμὸς· καὶ ἐσκέρθη μὲν πρὸς στιγμὴν ἡ λάβω ἐν τὸ δέμα τῆς, εἰς οἶκτον κινηθεῖσα πρὸς τὴν ταλαιπωρημένην ταύτην νεότητα, πλην ἐφοβήθη, μὴ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ μετριάσῃ τὴν πρωτοτυπίαν τῆς εἰκόνης, προκαλέσῃ τὸ κακάπονον τῆς, καὶ τῇ ὑπομνήσῃ ἐκεῖνο εἰς τὸ ὅποιον ἴσως δὲν προσέσχεν.

Πιθανῶς, παραπλήσιοι λογισμοὶ κατεῖχον καὶ ἐκείνης τὸ πνεῦμα, διότι καθ' ὅλην τὴν δίωρον περίπου πορείαν μας, διετέλεσε σύνιους καὶ σιωπηλή.

Ἐπαύσαμεν εἰς τὸ χωρίον. Ἦτο βαθαῖος καινοσάκης καὶ παράδοξος, τὸ νὰ παρευρίκηται, εὐ ἡ καθ' ἑαυτὴν ἡ ἀγνωστο, νόμφη, ὑπὸ μιᾷ γραφῇ ὁδηγουμένη, ἀγνώστου καὶ ταύτης, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ· τοῦτο δὲ μὴ, ὡς εἶπεν ἡ Ζαχαρέϊα, δὲν ἐφάνη, οὐδ' ἦτο δυνατόν νὰ φαίη παράξενον, εἰς τοὺς ἀπείρους ἐθιμοτυπιῶν καὶ φιλοπροόδους ἄλλως τοῦτους ἀθιγγάνους, τοὺς διατεθειμένους ν' ἀποθαυμάσωσιν ὡς τέλειον, πᾶν τὸ ὑπὸ πεπολιτισμένων διαπρατιτόμενον· διό, ἐγενόμεθα δεκτοὶ μετὰ πλείστης προθυμίας παρὰ τῶν πενθερῶν καὶ τοῦ γαμβροῦ, ἐν οἰκοστολή τῇν ὡς ἐκείνην εὐρισκομένῃ, καὶ ὡς εἶδος, γυμνόποδος καὶ ἀγελεστάτου.

Τοιαῦτα ὑπῆρξαν αἱ πρώται ἐντυπώσεις τῶν δύο νυμφίων, ἀπέναντι ἀλλήλων εὐρεθέντων.

Ὁ νεαρὸς ἀθιγγανὸς, ἀκτένιστος, σκοτεινός, ἄλλ' ὡς ἔμαθε τὴν ιδιότητά μας, ἐπλήσθη χερᾶς, ἐναργῶς εἰκονισθείσης ἐπὶ τῆς ἰσχυρῆς μορφῆς· τοῦ, εἰς τὸ σκινθηρίζον μέλαν ὄμμα του ἐκπαταῖ ὡρῇ, καταγοητευμένον ἐκ τῆς μορφῆς τῆς προστατευομένης μου, καίτοι πολὺ ἀπεχούσης τῶν ἀξιώσεων οἷας δῆποτε καλλοῦς· εἰς ἐκείνην, ἀγνοοῦσα καὶ ἀρχᾶς ποῖος ἦτο, τὸν ἐβλεπεν ἀδιαφόρως. Ἀλλ' ὅταν μᾶς τὸν παρουσιάσαν ἐπισήμως ὡς τὸν μελλόνουμον Βασιλῆα, κατέστη αὐτόχρημα τῆς ἀπογοητεύσεως ἄγαλμα· καὶ ὁ αὐτὸς ἐπίστευον πράγματι ἀπολιθωθείσαν, ἐάν, ἰσταμένη παρὰ τὸ πλευρόν μου, διὰ τῆς μεταξὺ αὐτῆς καὶ ἐμοῦ παρενταθείμενης χειρὸς τῆς δὲν κατέθρυπτε κρύφῃ τὴν ἐσθῆτα μου, συρίζουσα μεταξὺ τῶν ὀδόντων τῆς:

— Καλὲ αὐτὸς ἦταν; Χριστέ μου, τί γαμπρός!...

Βαθαῖως, ἐάν ἡ ἀγαθὴ κόρη δὲν ἐφόρει τὸ ἐορτάσιμον ἐνδυμὰ τῆς, ἀλλ' εἰράσκετο, ἐν ἡ καταστάσει ἐκαυτάρειεν οἰκίας, δὲν θὰ ἐξεπλήρυντο τοσοῦτον ἀλγεινῶς ἐπὶ τῇ ἀτημελήτῳ θείᾳ τοῦ μνηστήρος· ἀλλ' οἱ πλείστοι τῶν ἀν-

θρώπων ἀναλόγως τῆς ἐνδυμασίας των ἐκάστους διασκεύαζον καὶ τὸ φρόνημα.

Ἡ ἐπίτημος αὕτη σύστασις ἐγένετο εἰς εἶδος; τι οὐδ' ἔπεσε γαστρίτης, ἐνθα εὐρίσκοντο τῇδε κἀκεῖσε ἐσκουκισμέα θάρρα ἐπιπλά. Ὁ πρόθυμος Βασιλῆς, ἐκύλισε τότε χαμαὶ προσκεφάλαιά τινα ρυπαρά, ἐπὶ τῶν ὁποίων μᾶς προσεκάλεσε νὰ καθήσωμεν, ἡ δὲ Ζαχαρέϊα ἐποθετήθη εἰς τῖρον, ὥστε νὰ δύναται νὰ μοὶ διαβιάζῃ τὰς ἐντυπώσεις τῆς, χωρὶς νὰ ἀκούηται παρὰ τῶν ἄλλων. — Ἐβῶνε, μίτηξ μου, ἡ σάλα τῆς, καὶ κατὰ πῶς φαίνεται, θὰ κοιμηθῶμε καὶ ἐὼ πέρα, ἐξεφρασθῇ καθήσασα.

Ὁ νέος ἤκουσε τὸ ἀκαταδόχον ψέγον, ἀλλὰ μὴ ἐννοήσας τὰ λεχθέντα, ὁ ἐτίεσεν ἴσως, ὅτι ἐπαινὸς τις περὶ τῆς προθυμίας ἡ τῆς καλλοῦς του ἐγένετο, διότι ἐματίεσεν ὁλοπόρφυρος ἐκ μετριοφροσύνης, καὶ ἀποσυρθεὶς εἰς ἀπόκλειον τινὰ γωνίαν, ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀπέναντι τῆς Ζαχαρέϊας.

Ἐγὼ ἐν τοσούτῳ, ἦτο ἔξα συνομιλῶν μετὰ τῶν γερόνων, ἐρωτῶν τὰ αἰτίον τῆς συγχύσεως ἣν παρετηρήσαμεν εἰσπρόχρῳ· ἐμαθόν δε, ὅτι ἡ οὐτοῦ ἀστεία τις ἐορτὴ κατὰ τὰ ἥθη τῶν ἀθιγγάνων, καὶ ἡ, ἐκάστη οἰκογένεια συσσωρεύει ἐπ' ἀλλήλων ὅλα τὰ ὑπάρχοντα ἐπὶ τῆς καὶ σκευῆς τῆς, ἵνα ὁρῶνται οὐτῶν ν' ἀποταλέσῃσι σιβάδα μικράν ἢ μεγάλην, ἀναλόγως τοῦ πλοῦτος ἐκάστης, ὅτιθεν τῆς ἐπὶ τῆς ἱστάμενος ὁρθὸς ὁ οὐχὺος, ἐρωτᾷ τὴν γυναῖκα του: — «Φαίνομαι;» καὶ αὕτη ἀπαντᾷ, κατὰ τὰς περιστάσεις, ἐννεύεται: — «Φαίνεται ἀκόμη, ἀλλ' ὁ θεὸς νὰ δώῃ τοῦ χρόνου διάλῃν νὰ μὴ φαίνεται». Κ. ἡ διὰ τοῦ διακριτικτικοῦ τούτου μέσου, ὑπολογίζουσι τὴν καθ' ἑκάστον ἔτος γινομένην πρόδοον ἡ ὁπισθοδρομήσιν τῆς οἰκογενειακῆς εὐπορίας.

— Σὲν τί πολλὰ νὰ καὶ τὰ πράγματά τους, ποῦ φαίνονται ἀπὸ πίσω; ἔψιξεν ἡ ἐπίδοξος νόμφη τῶν ἀθιγγάνων, ἀσφυκτικῶς ἐν τῇ ἀπαιθεύτῳ ἐκείνῃ ἀμωσφίρᾳ, καὶ ἀφ' ἣ ἤλθομεν, μὴ παύουσα νὰ μοὶ διατρανοῖ παντὶ τρόπῳ τὴν ἀπογοήτευσιν τῆς. Τῆς δὲ γραφῆς προσθεταῖς:

— Γε' αὐτὸ, ποῦ λές, εἰδάτε ὅσον καίναις ταῖς στοδαῖς; μὰ μὰς, λέοντες πῶς εἶνε κυριετικὴ αὐτοῦ καὶ μπορεῖ ἄρρη ἡ νόμφη, τὰ συγυρίσκει ἀπὸ νύμφης.

— Τὰ συγυρίσκει, καλὲ, ἀκούς; συγυρίσματα τὰ λέν' αὐτὰ, ἀπ' ἀπὸ ὧς νὰ τοὺς ἐρῃ! πῶς θὰ κτίσω γῶ, χρεῖσταινέ μου, σ' αὐτὸ τ' ἄχουρι, μὲς τῇ βρωμῇ καὶ τὴν ἀκατοχῇ; καὶ αὐτὸ γὰρ νὰ πάρω πρὶν; ἐὰν ξυπόλυτος κατσίβελο!

Ὁ κάσιβελος ἐν τούτοις, ἔρριπταν ἀπὸ τῆς γωνίας του βλεβῆα γλυκὺ καὶ πλῆρες ἐλπίδων ἐπὶ τῆς μελλούσης συμβίας του, ἡ τ' ἀδιακόπως κινούμενα χεῖλη καὶ τὰς συνεσπασμένας ὀρεῖς μᾶλλον ὡς χυρίεντας καὶ ἐλκυστικὰς πεπολιτισμένους γυναῖκας τρόπους, παρὰ ὡς ἀπογοητευσιν ἐξελαμβάνε, πεποιθὼς ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ του χάριτι, καὶ ὁ ἐγώϊστος ἐμαγεύετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

Τὴν παραήρησιν δὲ ταύτην δὲν εἰσῆγα μόνη, διότι καὶ ἡ οὐνεροφὸς μου, μετεξὺ τῶν ἀπειρῶν ἄλλων μορφῶν, ἐξέφρασε καὶ τὴν ἐξῆς:

— Κὺτ' αὐτὸ ἐκεῖ κ' αὐτὸ τὸ κατσίβελλοπουλο, ποῦ θέλει νὰ μοῦ κἀτῇ καὶ τὸν ἔρωτα!

Ἡ θανόντων ἀκαταμάχητον ὄρεξιν νὰ γελάσω, καὶ ἐπέτεινε αὐτῇ ἡ ὁμιλία τοῦ γερόντος. ὅστις, ἐν ἀδρόρρῳ πρὸς διατήρησιν τῆς συνδιαλέξεως ζῆφ' ἱεξαντλήσας ὅλα τὰ θεμάτα, εἶχε φθάσῃ καὶ εἰς τι εὐδαιμόνιον ἐνύπνιον, ὅπερ ὁ υἱὸς του ἔσχε τὴν εὐτυχίαν νὰ ἴδῃ κατὰ τὴν παρελθούσαν νύκτα. (Ἐτεταί τὸ τέλος)